

15 ноември 2013 г., София

РЕЦЕНЗИЯ

ЗА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ТРУДОВЕ

от гл. асистент д-р ИВАЙЛО КРАСИМИРОВ ШАЛАФОВ,

ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА ЗА ДОЦЕНТ

ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

2.4 – РЕЛИГИЯ И ТЕОЛОГИЯ

(ЦЪРКОВНА ДИПЛОМАЦИЯ И ПРОТОКОЛ),

ОБЯВЕН ОТ СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

(ДВ, бр. 61/09.07.2013 г.)

С решение на Факултетния съвет на Богословски факултет (протокол № 10/27.06.2013 г.) и Заповед № РД 38-448/17.07.2013 г. съм определен за член на научното жури за провеждане на конкурс за доцент, а на първото му заседание съм избран за негов председател и рецензент на научната продукция на **единствения** участник в конкурса – гл. ас. д-р Ивайло Красимиров Шалафов.

В изпълнение на това ми възложение имам честта на докладвам пред научното жури следното:

1. Представените документи отговарят на законовите изисквания. Пропуски в процедурата няма. Приложеното от автора CV свидетелства за един осмислен, разностранен и богат по съдържание жизнен път на един млад научен работник.

2. Предложената от гл. ас. Ивайло Шалафов научна продукция за участие в конкурса включва: отпечатан монографичен труд

„Йерархичност и порядък“, С., УИ, 2013, с обем 374 страници; отпечатан монографичен труд (в съавторство) „Истината за царските имоти в България“, С., 2011, с обем 57 с. + приложения, както и две отпечатани статии. Общият списък с публикациите на автора включва общо 23 заглавия.

3. Основният труд, с който участва кандидатът, е монографията „Йерархичност и порядък“ (Изследване върху историята, традициите и практиките на църковния протокол). Трябва да отбележа, че съдържанието на този труд напълно съответства на темата на конкурса – *Църковна дипломация и протокол*. Научна дисциплина със същото наименование вече няколко години се разработва и преподава от д-р Шалафов като задължителна в учебния план и появата на този труд естествено се вписва като крайно необходимо учебно пособие. Разбира се, трудът далеч надхвърля изискванията за учебно помагало със своята информативност и задълбоченост.

4. Монографията се състои от предисловие, въведение, девет глави с подточки, съкращения и библиография. Използваната литература включва впечатляващ обем извори и архивни единици (31), както и 260 съвременни изследвания и юбилейни и научни сборници (190 на кирилица и 70 на латиница и гръцки).

5. В **предисловието** (с. 5) авторът заявява скромно, че се надява трудът му ще помогне на читателите си да възрастват с познание в благодатния живот на св. Църква. С удоволствие констатирам, че в целия предложен текст авторът остава верен на тази своя заявка.

6. Във **въведението** (с. 7-17) д-р Шалафов дефинира някои основни термини, които после ще попадат в центъра на неговото изследване, като свещен църковен порядък, йерархичност, църковен протокол и др. Предмет на изследването е историята, традициите и

практиките на църковния протокол, който авторът разкрива с помощта на историко-сравнителния метод с цел постигането на обективно изследване – нещо, с което той се е справил с вещина. Историческият наратив на много места се преплита с богословската интерпретация на отделни факти и феномени, което е добра референция за зрелостта на автора.

7. **Първа и втора глави** са посветени на йерархичността съответно на св. Православна църква като цяло и на БПЦ като нейна интегрална част. Представена е информация както за трите основни йерархически степени в Църквата, така и за развтието и съдържанието на различните титули във всяка една от тях, възприетите обръщения към различните членове на клира, присъщото им богослужебно облачение, символиката вложена в него, инсигниите на предстоятелите на отделните поместни църкви. Във втората глава, посветена на йерархичния ред на БПЦ, започвайки с една историческа ретроспекция на основните моменти в нейната история, е дадена информация за съвременния ред за избор на Български патриарх, на епархийските митрополити, на епископи с подробна историческа справка за техните титули, свързани с т.нар. древлепросияли епископии. Чест прави на автора, че е съумял тук в един сравнително малък обем да помести богатата по обем и не много популярна историческа фактология, което е правилно от методологическа гледна точка.

8. **Трета глава** е посветена на така важния въпрос за църковната кореспонденция. Тук д-р Шалафов прави първо една историческа ретроспекция на появата и развитието на епистоларния жанр от най-дълбока древност до днес, след което дава и модел на структура на съвременното официално писмо и привежда някои примерни образци. След това ни запознава с видовете църковна кореспонденция и правилата за адресирането на писмата.

Информацията в тази глава е изчерпателна и изключително полезна, за което авторът заслужава адмирации.

9. **Четвърта и пета глави** са посветени съответно на църковната хералдика и фалеристика – две несъмнено изключително важни и, за съжаление, не добре проучени и разработени у нас дисциплини. Подобно на предишните глави, изложението и тук започва с подробна историческа справка за тяхната поява и предмет. След това са представени подробно част от гербовете на православните поместни църкви, както и църковни печати и вензели (монограми). В главата, посветена на църковната фалеристика е отделено специално внимание върху орденната и наградната система на БПЦ и на останалите православни църкви. Особено ценна е четвъртата подточка на пета глава, посветена на архонтския статут в Православната църква и неговата актуализация в контекста на БПЦ.

10. **Шеста глава** е посветена на диптиха с имената на предстоятелите на отделните Поместни православни църкви в техния строг йерархичен и утвърден ред. Както в другите глави, и по въпроса за диптиха авторът въвежда с една подробна историческа ретроспекция, след което представя съвременния ред. В третата подточка на главата са разгледани изчерпателно и проблемите в общата подредба на диптиха, като авторът правилно поставя БПЦ на осмо, а не на девето място и посочва основанията й дори да иска още по-горно място в списъка.

11. **Седма и осма глави** са посветени на съвременното устройство на Поместните православни църкви и техните междуцърковни комисии и органи. В седма глава, разделена на три подточки, последователно се проследява устройството на патриаршиите, на автокефалните архиепископии и митрополии и на автономните църкви. За всяка от църквите много практично е дадена

информация за титулатурата на нейния предстоятел на няколко езика, адресът на неговото седалище, кратка историческа справка, административно устройство. В третата подточка на седма глава детайлно е разгледано актуалното състояние на въпроса за автономията и са представени съществуващите към момента автономни православни църкви. В осма глава детайлно авторът представя историята и етапите на движението за свикване на Велик и Свят събор на Православната църква от началото на ХХ в. Внимание е отделено и на Всеправославните надюрисдикционни събори най-вече с оглед преодоляването на разкола в БПЦ.

12. Последната **Девета глава** е посветена на уникалната православна Светогорска монашеска република – Атон. След дава кратки исторически сведения за нейната поява, д-р Шалафов ни запознава с нейното административно устройство и манастири. С това представянето на тази трудна и обширна тема придобива своя завършен вид.

13. Като общо впечатление от работата трябва да отбележа и задоволството, което изпитах като читател на този професионално написан и много добре балансиран труд, както и на останалите приложени трудове на автора. Бих желал да поздравя автора за използваната от него ортография, която, макар и на места да се разминава с приетите в момента правила и стандарти за съвременния български език, се основава на дълговечната и утвърдена чрез църковната традиция негова употреба. Езикът, използван от него е терминологично точен и в същото време плавен и достъпен. Смятам, също така, че характера на неговата монография позволява едно малко по-висококачествено в полиграфско отношение издание, което само ще увеличи и без друго голямото задоволство на читателя при работа с нея. В такава посока са и моите благопожелания към него, което, разбира се, не

накърнява в никакъв случай достойнствата на труда във вида, в който е представен.

14. Декларирам, че нямам общи публикации или какъвто и да е друг конфликт на интереси с автора.

15. С оглед гореизложеното и предвид дългогодишната изследователска и преподавателска работа на гл. ас. д-р Ивайло Красимиров Шалафов си позволявам убедено да препоръчам на почитаемото Научно жури да предложи на Факултетния съвет на Богословски факултет той да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление **2.4. Религия и теология** по научната специалност ***Църковна дипломация и протокол***.

.....

(доц. д-р Александър Омарчевски)